

УДК: 796.011.1

РЕАБІЛІТАЦІЙНА РОБОТА З ЛЮДЬМИ МАЮЧИХ ОБМЕЖЕНІ МОЖЛИВОСТІ В РОЗВИТКУ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Долинний Ю.О.

Донбаська державна машинобудівна академія

Представлена стаття розкриває значимість фізичного виховання для людей маючих обмежені можливості в розвитку та задачі реабілітаційної роботи.

Представленная статья раскрывает значение физического воспитания в жизни людей имеющих ограниченные возможности в развитии, рассматривает задачи реабилитационной работы.

The article reveals the value of physical education for people with limited possibilities in development, as well as explores the challenges of rehabilitation work.

Ключові слова: реабілітаційна робота, люди з обмеженими можливостями, фізичне виховання.

Ключевые слова: реабилитационная работа, люди с ограниченными возможностями, физическое воспитание.

Key words: rehabilitation work, people with disabilities, physical education.

Постановка проблеми. На початку третього тисячоліття показник людей які мають обмеження психофізичного розвитку наблизився до 700 млн. В останнє десятиліття, як на Україні так і в усьому світі відбувається значне зростання кількості людей, які мають ті чи інші відхилення в стані здоров'я або інвалідність.

Актуальною проблемою сучасної медичної, фізичної, педагогічної теорії та практики є психофізична реабілітація і адаптація людей з психофізичними вадами розвитку до суспільного життя в сучасному середовищі. Приділення уваги цьому питанню великою кількістю медиків, педагогів, психологів, працівників фізичної культури зумовлене тим, що люди з вадами психофізичного розвитку в сучасному демократичному суспільстві не мають права залишатися на узбіччі соціально-культурних процесів, системи людських взаємин та цінностей. Люди з обмеженнями в розвитку мають такі ж права, як і здорові громадяни нашої держави та не повинні залишатись на узбіччі сучасного життя [2; 3].

Для вирішення такого напрямку державної політики України необхідно створити всі умови для повноцінного життя людей з обмеженими можливостями, отримувати такими людьми загальну та вищу освіту, повноцінно фізично розвиватись в рамках можливого діагнозу захворювання, аби в майбутньому приносити користь суспільству та державі.

Однією з умов реабілітаційної роботи з людьми маючими обмежені можливості в розвитку виступає фізична культура та спорт.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. За останні роки проблемою реабілітації людей маючих обмеження в психофізичному розвитку їх фізичною підготовкою займались сучасні вітчизняні і іноземні фахівці педагогіки, психології (В. Бондар, Ю. Бріскін, Т. Гаврилова, В. Григоренко, О. Глоба, Ю. Зеленській, В. Липа, В. Поліщук, В. Прістинський, Л. Радаєва, Б. Сермєєв, В. Синьов, Є. Соботович, І. Соколянський, Н. Стадненко, В. Тарасун, Л. Фомічова, О. Хохліна, А. Шевцов, М. Шеремет, Д. Шульженко, М. Ярмаченко та ін.)

Провідні дослідники сучасного періоду М. Єфименко, Л. Журба, О. Зинов'єва, К. Зинов'єв, І. Зверева, О. Мастюкова, М. Никітіна у своїх роботах розкривають значимість фізичного виховання як засобу корекції рухових вад людей з обмеженими можливостями.

Мета роботи: висвітлити значимість фізичного виховання у реабілітаційній роботі з людьми маючих психофізичні обмеження в розвитку.

Завдання роботи: 1. На основі вивчення та узагальнення літературних джерел розкрити значення фізичного виховання і спорту в реабілітаційній роботі з людьми маючих обмеження в розвитку.

2. Розглянути реабілітаційну роботу за допомогою загальних, корекційних та спеціальних задач фізичного виховання.

Для реалізації поставлених завдань були використані наступні **методи:** аналіз літературних джерел, узагальнення літературних джерел, педагогічні спостереження.

Виклад основного матеріалу. Велику увагу до проблем людей з обмеженими можливостями приділяється в Україні і в цілому в світі. Підтвердженням цього Організацією Об'єднаних Націй у тисяча дев'ятсот дев'яносто другому році (3 грудня) був заснований Усесвітній день інвалідів.

В Україні, починаючи з тисяча дев'ятсот вісімдесят дев'ятого року, успішно проводиться

широкомасштабна робота у напрямку допомоги і захисту людей з обмеженими можливостями в розвитку. Верховною Радою України ухвалений закон «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» (1991 р.), на підставі якого в тисяча дев'ятсот дев'яносто другому році була створена система державних центрів реабілітації і спорту інвалідів.

Одним з перспективних напрямів реабілітації людей з обмеженнями психофізичного розвитку виступає фізичне виховання і спорт. Завдяки такому напрямку реабілітаційної роботи люди з обмеженими можливостями можуть, перш за все: - зміцнювати свій стан здоров'я;

- корегувати свій фізичний недолік та фізично удосконалюватись для подальшого існування;
- позитивно впливає на формування життєвої компетентності;
- формувати та розвивати навички самостійності та само-обслуговування;
- вирішувати питання спілкування;
- брати активну участь в суспільному житті соціуму.

Фізичне виховання як засіб реабілітації людей з обмеженими можливостями великий вплив має на корекцію рухових вад, нормалізацію рухової активності (відновленню м'язової сили, попередження розвитку атрофії м'язів, профілактиці і лікуванні контрактур та деформацій кістково-суглобного апарата, нормалізації порушеного обміну речовин і подиху) [3; 5].

Кваліфікована реабілітаційна робота з людьми маючими обмежені можливості в розвитку засобами фізичного виховання і спортом позитивно впливає на вирішення загальних, корекційних та спеціальних задач.

Загальні задачі фізичного виховання і спорту пов'язані, перш за все, із зміцненням здоров'я людей з обмеженими можливостями, поліпшенням їх фізичного розвитку, удосконалювання рухових здібностей, збільшення ступеня пристосованості й опірності організму до факторів зовнішнього середовища, формування стійкого бажання й усвідомленого відношення до виконання фізичних вправ;

Корекційні задачі фізичного виховання пов'язані з нормалізацією рухової активності людей з обмеженими можливостями (відновлення м'язової сили, попередження розвитку атрофії м'язів, профілактиці і лікуванні контрактур та деформацій кістково-суглобного апарата, виробленню здатності самостійного пересування і навичок побутового самообслуговування; нормалізації порушеного обміну речовин і подиху, установленні контрольованих актів дефекації і сечовипускання);

Спеціальні задачі фізичного виховання і спорту пов'язані, із створенням стрункої системи оптимумів обсягу і режиму рухової активності, що сприяє розвитку компенсаторних механізмів в організмі людини з обмеженими можливостями, відновленню здатності до маніпулятивних дій, що включає питання побутового і професійного навчання і перенавчання, необхідності і можливості соціально корисної трудової діяльності і збереження родини при наявності стійкого обмеження здатності самостійного пересування.

Спеціальні задачі реабілітаційної роботи з людьми маючими обмежені можливості в розвитку пов'язані із розробкою нормативних вимог, що дозволяють оцінити рівень розвитку рухових здібностей людей з обмеженнями, форм, методів і засобів організації занять фізичними вправами, а також зразкового змісту і вимог до проведення цих занять з урахуванням індивідуальних здібностей інвалідів, порушення рухової активності.

Рішення даних задач можливо при дотриманні наступних умов: позитивний результат лікувальної реабілітації, підготовка родини до сприйняття інваліда у своєму колі, скасування конструктивних перешкод у житло і на місці роботи й ін. [2].

Саме реабілітаційна робота з людьми маючими обмежені можливості в розвитку засобами фізичного виховання виступає, як найважливіший складовий компонент життєдіяльності дітей та молоді з порушеннями опорно-рухового апарату.

Висновки. Люди з обмеженнями психофізичного розвитку у наслідок своїх інвалідних уражень у сучасному демократичному суспільстві, як правило, з тих або інших причин залишаються на узбіччі соціально-культурних процесів, системи людських взаємин та цінностей.

Одним із напрямком протидії такому становищі у суспільстві може служити реабілітаційна робота з людьми маючими обмежені можливості в розвитку засобами фізичного виховання.

При вирішенні сучасних проблем людей з обмеженими можливостями фахівці з педагогіки, психології, медицини працівники велике значення приділяють реабілітації та адаптації цих людей, саме, через фізичну культуру і спорт. Такий підхід в рішенні проблем соціальної, побутової і професійної реабілітації людини маючої обмежені можливості в розвитку обумовлюється змістом та роллю фізичного виховання і спорту в житті такої людини. Причому фізична культура і спорт виступають, як найважливіший складовий компонент життєдіяльності людини з обмеженими можливостями: зміцнює особистий стан здоров'я; корегує та удосконалює фізичний недолік людини; позитивно впливає на формування життєвої компетентності інваліда; розвиває навички самообслуговування; вирішує питання спілкування та участі у соціально-культурних процесах, системи людських взаємин та цінностей.

Люди які маю обмежені можливості в розвитку повинні мати такі ж права, як і здорові громадяни нашої держави і не повинні залишатись на узбіччі сучасного життя, соціально-культурних процесів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бондар В. І. Спеціальне навчання: забезпечення та реалізація принципу рівних можливостей / Бондар В. І. // Реабілітаційна педагогіка на рубежі XXI ст. –К. : ІЗМН, 1998. – Ч. І. – С. 71-78.
2. Глоба А.П. Производственная физическая культура для инвалидов с нарушениями функции спинного мозга:Метод.указания /Глоба А.П. (в соавторстве).Одесса,1998.- 48с.
3. Попов С. Н. Физическая реабилитация / Попов С. Н. – Ростов н/Д. : Феникс, 2006. – 608 с.
4. Синьов В. М. Основы дефектологии : навч. посібник / Синьов В. М., Коберник Г. М. – К. : Вища шк., 1994. – 144 с.
5. Физическая реабилитация: Учебник для академий и институтов физической культуры /Под общей ред. Проф. С.Н.Попова. – Ростов н/Д: “Феникс”, 1999. – 608 с.
6. Шевцов А.Г. Освітні основи реабілітології: [монографія]/Андрій Гаррійович Шевцов.-К.:»МПЛеся»,2009.-483с.

УДК: 376-053.4

КОММУНИКАТИВНАЯ НАПРАВЛЕННОСТЬ ЛОГОПЕДИЧЕСКОЙ РАБОТЫ ПО ФОРМИРОВАНИЮ РЕЧЕВОЙ АКТИВНОСТИ СТАРШИХ ДОШКОЛЬНИКОВ С ОБЩИМ НЕДОРАЗВИТИЕМ РЕЧИ

Дроздова Н.В.

кандидат педагогических наук, доцент
Белорусский государственный педагогический
университет имени Максима Танка

Висвітлюються питання формування мовленнєвої активності старших дошкільників із загальним недорозвиненням мовлення на заняттях.

Освещаются вопросы формирования речевой активности старших дошкольников с общим недоразвитием речи на занятиях.

Highlights aspects of the formation of speech activity of children of pre-school age having general speech impediments.

Ключові слова: мовленнєва активність, дошкільники із загальним недорозвиненням мовлення, формування мовленнєвої активності, логопедичне заняття.

Ключевые слова: речевая активность, дошкольники с общим недоразвитием речи, формирование речевой активности, логопедическое занятие.

Key words: speech activity, a child of pre-school age with general speech impediment, speech activity's formation, speech therapy session.

Одним из принципиальных требований, способствующего формированию речевой активности дошкольников с общим недоразвитием речи (ОНР), является коммуникативная направленность всего комплекса коррекционно-педагогического воздействия на логопедических занятиях. Обучение детей с ОНР состоит в побуждении их к речемыслительной активности в различных сферах индивидуальной и коллективной учебной деятельности, а также в использовании учителем-логопедом специальных упражнений, направленных на формирование у дошкольников коммуникативных умений.

Теоретической основой процесса формирования речевой активности дошкольников с ОНР является коммуникативно-деятельностный подход [2; 4 и др.]. *Коммуникативный компонент* коммуникативно-деятельностного подхода состоит в учёте, использовании и развитии потребности общения как важнейшего условия продуктивности процесса обучения речи. Как известно, мотивация общения обостряется в условиях совместной деятельности индивидов, когда возникает необходимость согласовать действия, договариваться о способах их выполнения. Именно коммуникативный компонент позволяет наглядно представить схему педагогического взаимодействия во всём многообразии входящих в неё звеньев (источники, ситуация, обратная связь и т. д.). Но данный подход не вскрывает внутренней структуры этого взаимодействия, характера